

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
k ö z b e n s ő í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.VIII.10.069/2023/6.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Tanczos Rita előadó bíró

Dr. Hajdu Edit bíró

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Dr. Vincze Gyula ügyvéd

cím2

Az alperes: alperes1

cím3

Az alperes képviselője: Dr. Óri Adrienn ügyvéd

cím4

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Mf.I.40.043/2022/7.

Az elsőfokú bíróság határozata

Szolnoki Törvényszék 14.M.70.292/2020/52.

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Ítéltábla Mf.I.40.043/2022/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és megállapítja, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek okozott kárért. A fellebbezés elbírálására a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati költséget, valamint az esedékesség napjáig az államnak az Állami Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 105.000 (százötezer) forint felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség ezen határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napon esedékes.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2012. szeptember 7-től állt munkaviszonyban az alperesnél tehergépkocsivezető-kamion sofőr munkakörben. 2013. október 5-én nyers, sózott marhabőrt szállított Olaszországba. Még ezen a napon a célállomáshoz közeli kamionparkolóban megkezdte a pihenőidejét, és az éjszakát a kamion fülkéjében töltötte. Ez idő alatt bal lábszárán megmarta egy rovar, amit október 6-án, vasárnap reggel észlelt. A friss seb piros

volt. A felperes fertőtlenítette a sebet és környékét, majd leragasztotta azt, de másnapra már majdnem duplájára duzzadt az. Ebben az állapotában indult tovább, majd a célállomáson lerakodott. Közérzete fokozatosan romlott, de a fuvarfeladatot ennek ellenére a következő héten is teljesítette.

[2] A munkáltató a rendszeres csütörtöki telefonhívások alkalmával kapcsolatba lépett a felperessel, aki tájékoztatta a rossz egészségi állapotáról. Az alperes javasolta, hogy keressen fel egy egészségügyi intézményt, de ő úgy döntött, hogy nem vesz igénybe külföldön ellátást, inkább hazautazik.

[3] 2013. október 12-én az osztrák-német határon lévő váltáshelyen a cég1 munkavállalóival együtt indult Magyarországra. Ekkor már olyan rossz állapotban volt, hogy ki kellett segíteni az autóból. Az alperes törvényes képviselője a hazaút során is tartotta a kapcsolatot a felperessel, és azt tanácsolta, hogy vegye igénybe az útközben elérhető bármelyik egészségügyi intézményt, ő azonban ezt elutasította.

[4] A felperes 2013. október 12-én útítársaival együtt érkezett Szolnokra. Ekkor már súlyos, életveszélyes, széptikus állapotban volt, bal alsó végtagján a lábszár elülső felszínén 2 tenyérsi területen bőrpír, annak középső részén szövetelhalás, a comb felső részén nyirokér gyulladás volt látható, a lábfeje duzzadt és nyomásérzékeny volt, a vesefunkciója beszűkült. A felperesen bal alsó végtagi műtétet, majd később újabb sebkimetszéseket végeztek, s a műtét során a bőr alatti szövetek és a felületes izompólya heveny bakteriális gyulladását találták. A mikrobiológiai tenyésztésre küldött minta azt igazolta, hogy a felperes szervezetében *Enterobacter cloacae* és *Streptococcus pyogenes* baktérium volt, ezenkívül ESBL pozitívítást is rögzítettek.

[5] A felperest 2013. október 21-ig intenzív osztályon, majd október 30-ig általános sebészetben kezelték, ezt követően nyolc hónapig táppénzes állományban volt. Ennek ideje alatt fokozatosan csökkenő időtartamban gondozó, illetve háztartási munka elvégzésében kisegítő igénybevételeire szorult. Állapota nem tekinthető gyógyultnak, de kialakult, végleges, az idő előrehaladtával azonban állapotrosszabbodása nem zárható ki.

[6] A felperes az alperesnél fennállt munkaviszonya megszüntetését követően másik munkáltatónál helyezkedett el tehergépkocsi, illetve kamionvezetői munkakörben, külföldre is végzett fuvarozást.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[7] A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban a felperes 25.000 forint dologi kár, 180.000 forint ápolási díj, 1.600.000 forint jövedelempótló kártérítés, valamint 5.000.000 forint nemvagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) bekezdése alapján.

[8] Az alperes a kereset elutasítását, valamint a felperes költségekben való marasztalását kérte. Hivatkozása szerint a rovarcsípés nem a munkaviszonnyal összefüggésben következett be, mert a felperes a napi pihenőidejét töltötte és az nem munkaidő, erre az időszakra az ellenőrzése nem terjedt ki. Hivatkozott arra is, hogy a felperes kárát az ellenőrzési körön kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. Azzal is érvelt, hogy nem köteles megtéríteni azt a kárt, amely nem volt előre látható, illetve amit a munkavállaló vétkessége okozott, vagy amely abból származott, hogy a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. Valamennyi, felelősségét kizáró, illetve mentesülését eredményező előbbi feltétel fennállását állította.

[9] Álláspontja szerint a káreseménnyel kapcsolatos körülmények kívül estek az ellenőrzési körön, azokra nem volt befolyása. A rovarcsípés részéről nem volt előre látható, azzal nem is kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy azt elkerülje vagy elhárítsa. Állította továbbá, hogy a kár bekövetkezésében, mértékének kialakulásában a felperes hanyag magatartása közrehatott. Kifejtette, hogy a nyers, sózott marhabőr szállítása nem veszélyes árufuvarozás, nem volt fertőtlenítési kötelezettsége, a tisztítási kötelezettség pedig szállítmánytól függetlenül merül fel, arra nincs kötelező előírás. Hivatkozása szerint a baleset üzemi jellegének megállapítása az egészségbiztosítási ellátás szempontjából bír relevanciával. Vele szemben az OEP a felperes részére folyósított baleseti táppénz ellátással összefüggésben nem indított megtérítési eljárást. Összegezésében sem találta megalapozottnak a felperesi igényt.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[10] A Szolnoki Törvényszék a megismételt eljárásban 14.M.70.292/2020/52. számú ítéletével kötelezte az alperest 205.000 forint vagyoni és 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kifejtette, hogy a munkáltatónak kellett igazolnia, hogy eleget tett a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben (a továbbiakban: Mvt.) rögzített kötelezettségének, biztosította az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit, az ezzel kapcsolatos kockázatokat feltárta, ellenük a szükséges intézkedéseket megtette, a felperest kioktatta a megfelelő munkavégzés feltételeiről. A tanúvallomások, valamint az igazságügyi szakértői vélemények alapján megállapította, hogy a rovarcsípés lehetett a kiváltó oka a felperes fertőzésének, és a seben keresztül juthatott a felperes szervezetébe a baktérium. Igazoltnak látta, hogy a munkabaleset a munkabaleseti jegyzőkönyvben foglaltak szerint történt. Megállapította, hogy a felperesnek sikerült igazolnia, hogy a kára a munkaviszonyával összefüggésben keletkezett.

[11] Kifejtette: a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatai ellátása, s az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, így a baleset az alperes, mint munkáltató ellenőrzési körén belül történt. Nem osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta, bekövetkeztében az alperesi mulasztás is közrehatott. Összegezésében részben találta alaposnak a felperesi igényt.

[12] A peres felek fellebbezése alapján eljáró Szegedi Ítéltábla Mf.I.40.043/2022/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperes keresetét elutasította,

egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta és 635.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperest azzal, hogy a le nem rótt eljárási és fellebbezési illeték az állam terhén marad. Álláspontja szerint a felperes igazolta, hogy kára keletkezett és az a munkaviszonnyal összefüggésben állt. A munkavégzéssel való összefüggés hiányát az alperesnek kellett volna cáfolnia akként, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv, mint közokirat valódiságának törvényi vélelmét megdönti, ennek azonban nem tudott eleget tenni. Az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakra figyelemmel helyesnek találta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes egészségkárosodása összefüggött munkaviszonyával, ezért az alperesnek az Mt. 166. § (1) bekezdésében foglaltak körében előadott fellebbezési hivatkozásai alaptalanok voltak.

[13] Megállapítása szerint az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az adott esetben értékelhető károkozó körülmény a munkáltató ellenőrzési körén kívül esett, ugyanis a felperes lábán feltehetően sebet okozó vöröslábú hullabogár viselkedése olyan körülménynek minősül, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása és befolyásolási lehetősége. Bár az igazságügyi munkabiztonsági szakértő tárt fel munkavédelmi hiányosságokat, ezeket maga sem hozta bizonyossággal összefüggésbe a károkozó körülményekkel, illetve a felperes károsodásával, csupán ezek lehetőségét említette.

[14] Értékelte, hogy a felperes állítása szerint a rovarcsípést a pihenőideje megkezdése után észlelte és az ezzel kapcsolatos panaszai fokozódása megkezdődött, mielőtt bármilyen kapcsolatba került volna a rakománnyal, így a szállítmánnyal kapcsolatos higiénés szabályok betartását, illetve az ezzel kapcsolatos egyéb munkavédelmi szabályok betartását nem találta okozati összefüggésbe hozhatónak a károsodással. Az elsőfokú bíróságtól eltérő véleményére tekintettel kifejtette, hogy szükséges volt vizsgálni azt is, hogy az alperesnek az adott körülménnyel kellett-e számolnia és elvárható volt-e, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

[15] Megállapította, hogy a forenzikus szakértő és az igazságügyi munkabiztonsági szakértő véleményének együttes értelmezésével arra a következtetésre lehet jutni, hogy az alperesnek nem kellett számolnia a vöröslábú hullabogár okozta marással, mert még a szakirodalom sem ismer olyan esetet, amikor az élő embert megmart volna, másrészt a sózott, nyers marhabőr a rovarok nagy részét nem vonzza, illetve a szállítás zárt, platós tehergépjárművön történt, ami tovább akadályozta a rovarok esetleges berepülését. A rovarcsípés ellen nem lehet kockázatértékelést készíteni, így az ellenük való védekezést sem lehetett meghatározni, és nem volt olyan előírás, illetve módszer sem, amely kizárná a rovarok kamionfülkébe történő berepülését. Mindezeket összegezve megállapította, hogy az Mt. 166. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a munkaviszonyával összefüggésben a felperest egészségkárosodás érte, amely számára vagyoni és nem vagyoni hátránnyal járt, azonban az alperes az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján mentesült a felelősség alól arra figyelemmel, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

A felülvizsgálati kérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem, felülvizsgálati ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria azt változtassa meg, kereseti kérelmének adjon helyt és kötelezze az alperest 6.805.000 forint kártérítés és késedelmi kamata megfizetésére, vagy az ítéletábra döntését helyezze hatályon kívül és utasítsa a másodfokú bíróságot az eljárás megismétlésére, valamint rendelkezzen arról, hogy az alperes viselje a felülvizsgálati eljárás költségét. Előadta, hogy a jogerős ítélet több megállapítása iratellenes, a szakvélemény akként fogalmaz, hogy más bogár is okozhatta a csípést, nemcsak a vöröslábú hullabogár.

[17] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság tévesen értelmezte az Mt. 166. §-át és minősítette a károkozást a munkáltató ellenőrzésén kívül eső körülménynek. A szakvéleményből is megállapítható, hogy a nyersbőr vonzotta a kártevőket. Utalt a Kúria 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményében (a továbbiakban: KMK vélemény) foglaltakra, mely szerint a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatai ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, a telephelyen, székhelyen kívül végzett munka kijelölt, körül határolt helyszíne, a munkáltató által üzemben tartott vagy ténylegesen használt jármű.

[18] Sérelmezte, hogy a döntés ellentétes a bírói gyakorlattal is. E körben hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.596/2012/4. számú határozatára, mely szerint a rovarcsípés a munkáltató működési körébe esik, továbbá az Mfv.I.10.643/2013/7. számú határozatra, mely szerint a rovarcsípés általában a működési körön belüli ok.

[19] Utalt az EBH M2016.M.9. számon közzétett határozatra, mely szerint önmagában a munkáltató telephelyén kívül végzett munka vagy szolgáltatás ellátása nem eredményezi a kár ellenőrzési körön kívüli bekövetkeztét, továbbá az EBH 2018.M.20. számú határozatra, mely szerint az ellenőrzési kör fogalmaként minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Érvelése szerint a kamion, mint munkaeszköz egyértelműen az alperes ellenőrzési körébe tartozik és neki kell a szállítási szabályokat betartani. A bíróság elmulasztotta a bizonyítékokat értékelni ezzel kapcsolatban. Az alperes nem biztosított szállást a felperesnek, a munkaeszközt nem lehetett őrzés nélkül hagyni, a munkáltató utasításai szerint kellett végezni a munkát, ő határozta meg a fel és lerakodási címet, illetve azt, hogy mit kell szállítani.

[20] Érvelése szerint az alperes nem igazolta, hogy a perbeli gépjármű rendelkezett a megfelelő engedéllyel, nem tisztította és nem fertőtlenítette megfelelően azt, illetve az alperes nem rendelkezett megfelelő protokollal a balesettel kapcsolatban, nem oldotta meg megfelelő időben a hazajuttatását. Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet nem áll összhangban a Kúria Mfv.X.10.043/2020/8. számú döntésével, mely szerint, ha a kárt az ellenőrzési körbe eső körülmény okozta, a törvényben előírt további feltételeknek nincs jelentősége, az EBH2019.M.20., továbbá a BH2022.245. számon közzétett határozattal, miszerint a munkáltató kártérítési felelősség alóli kimentéséhez további együttes törvényi feltételek bizonyítása kell.

[21] Érvelése szerint a másodfokú bíróság eljárási szabálysértéseket is elkövetett. A régi Pp. 195. §-ába ütköző módon nem hárította az alperesre a bizonyítási terhet, az ő érdekében állt ugyanis azt bizonyítani, hogy nem állt fenn felelőssége a balesetért. Kifogásolta, hogy a régi Pp. 3. §-ába ütköző módon nem is tájékoztatta a bíróság a bizonyítási teherről a feleket.

Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a III/3.142/2021. EU rendelet 8. számú Mellékletét is, mely szerint a nyersbőrt légmentesen zárt járműben kellett volna szállítani. Használat előtt meg kellett volna tisztítani a járműveket és tárolóedényeket és fertőtleníteni kellett volna azt. A tanúk is megerősítették, hogy a sózott bőrt zárt raktérben kellett szállítani. Az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy ezen szállítási szabályokat betartotta. Az alperes azt sem bizonyította, hogy kérte vagy utasította őt arra, hogy menjen kórházba. Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 206. §-át is, mivel a bizonyítékokat okszerűtlenül és iratellenesen értékelte a bíróság, továbbá az Mvt. 55. §-át is, mivel nem biztosította a munkáltató az egészséges munkakörnyezetet.

[22] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében, illetve felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az indokolási részében változtassa meg, továbbá a felperes felülvizsgálati kérelmét utasítsa el és marasztalja a felperest a felülvizsgálati eljárás költségében. Állítása szerint a felperes kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy rovarcsípéssel mint károkozó körülménnyel összefüggésben érte őt az általa megjelölt vagyoni kár, továbbá ha rovarcsípés volt a károkozó körülmény, úgy sem a rovarcsípés, sem annak súlyos kimenetelű következménye nem volt előre látható a károkozás időpontjában. Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 206. §-át jelölte meg.

[23] Érvelése szerint a felperes nem tudta bizonyítani és a beszerzett szakvélemény sem zárta ki, hogy bármilyen más felületi sérülésen keresztül jusson be a fertőzést okozó baktérium a felperes szervezetébe, továbbá a fertőzés keletkezése időpontját sem lehetett egyértelműen megállapítani. Amennyiben volt rovarcsípés, úgy a munkáltatónak nem kellett azzal számolnia, a súlyos következmény pedig nem volt előre látható.

[24] Egyebekben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, figyelemmel arra, hogy nem merült fel sem anyagi, sem eljárási jogszabálysértés. Utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott két eseti döntést még a korábbi Mt., illetve a már nem hatályos Hszt. alapján született, így az az adott ügyben nem bír relevanciával.

[25] Kifogásolta, hogy a felperes új tényállításokat tett a váltó sofőrök és a hazatérés körülményei vonatkozásában, amelyeket e perben nem lehet értékelni és egyben valótlannak is. Szintén új tényállítás az olaszországi melegebb időjárás, a munkaeszközök nem megfelelőssége, a szállodai elhelyezés hiánya. Állította, hogy a mentesülésére vonatkozó körülmények fennálltának teljeskörű vizsgálatára sor került a másodfokú eljárásban. A munkabaleseti jegyzőkönyv kiállítása a munkaviszonnyal való összefüggést alapozta meg, az azonban önmagában nem alapozza meg kártérítési felelősségét.

[26] Érvelése szerint alaptalanul állította a felperes azt is, hogy megszegte a nyersbőr szállítása szabályait. A szállítmány nem tartozott az ADR hatálya alá, és nem merült fel bizonyíték arra, hogy nem tett eleget a zárt szállítás követelményének. Szintén utalt a KMK véleményben foglaltakra, mely szerint a közlekedéssel összefüggő körülmények általában nem tartoznak a munkáltató ellenőrzési körébe.

[27] Állította, hogy nem kellett számolnia vöröslábú hullabogár okozta marással, nem lehetett kockázatviselést készíteni a rovarcsípés ellen, nem lehetett meghatározni az az ellen való védekezést, így a munkáltató felelőssége a kárért kizárt. Véleménye szerint egy

külföldön tartózkodó munkavállaló esetén az egészségkárosodás bekövetkezését a munkáltató csak a munkavállaló egészségügyi ellátás igénybevételére történő felhívásával kísérelheti meg, ami az adott esetben megtörtént. Kifejtette, hogy mivel a felperest a csípés a pihenőidejében érte, így az Mvt. hivatkozott rendelkezései az adott esetben nem bírnak relevanciával.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[28] A felperes felülvizsgálati kérelme alapos, az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[29] Az Mt. 166. §-a (1) bekezdése szerint a munkáltató kártérítési felelőssége megállapításához a munkavállalónak három konjunktív feltétel fennálltát kell bizonyítania: a kár keletkezését, a munkaviszony fennálltát, illetve a munkaviszony és a kár közötti okozati összefüggést. Negatív feltétel, hogy a munkáltató ne tudja kimenteni magát. A felperes a jogerős döntés szerint az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget tett, melyet az alperes felülvizsgálati kérelemmel nem, csupán csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott. Ezzel lényegében a keresetet elutasító érdemi döntés indokolásának megváltoztatását kérte.

[30] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a másodfokú bíróság döntése jogsértő, mivel a felperes kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy a rovarcsípéssel, mint károkozó körülménnyel összefüggésben érte őt vagyoni kár. E körben megsértett jogszabályhelyként a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. §-át jelölte meg. A régi Pp. 279. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet szabályszerű voltát. A régi Pp. 272. § (2) bekezdése határozza meg a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeit, mely szerint annak tartalmaznia kell: a megtámadott határozat megjelölését, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmet, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölését, valamint a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetését.

[31] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti.

[32] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 206. §-a megsértését állította, a munkáltató kártérítési felelősségére vonatkozó döntés alapjául szolgáló anyagi jogszabályhelyet [Mt. 166. § (1)] azonban nem jelölte meg. Az anyagi jogi jogszabálysértés megjelölése hiányában az eljárásjogi jogszabálysértés nem eredményezhette a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben indítványozott döntés meghozatalát.

[33] A következőket ítélezési gyakorlat szerint (Mfv.I.10.040/2016/4., Mfv.I.10.484/2016/4.) az eljárási szabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelem nem támasztja alá annak megalapozottságát, mivel ha az eljárási szabálysértés megállapítható, abból még nem vonható le következtetés az anyagi jogszabály megjelölése hiányában arra, hogy ennek megsértése is megvalósult. A megsértett anyagi jogi jogszabályhely megjelölése nélkül a hivatkozott jogszabálysértés tartalmi körülírása, az arra vonatkozó jogi álláspont kifejtése sem lehet alapos. Mindezekre tekintettel a Kúria nem találta megalapozottnak az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét.

[34] Amennyiben a munkáltató vitatja az általa okozott kárért fennálló felelősségét bizonyítania kell, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa vagy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta [Mt. 166. § (2) bekezdés]. A másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes kárát a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. A Kúria nem értett egyet azzal, hogy az alperes sikeresen kimentette magát a kártérítési felelősség alól.

[35] Az ellenőrzési kör fogalmát értelmezte a Kúria 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 2. pontjában, melyben rögzítette, hogy a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik mindaz a körülmény, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása, befolyásolási lehetősége. A munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése; a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. Általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a telephelyen (székhelyen) stb. kívül végzett munka kijelölt, körülhatárolt helyszíne, ideértve annak adottságait; a munkavégzés tárgyául szolgáló dolog, növény, állat, talaj, valamint a munkáltató által üzemben tartott vagy ténylegesen használt járművel, illetve annak a munkáltató által megbízott vezetője magatartásával, mulasztásával összefüggő körülmény.

[36] Az ellenőrzési kör fogalmát értelmezte a Kúria Mfv.I.10.419/2015. számú határozatában is és kiemelte, hogy általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik minden olyan tevékenység vagy körülmény, amelyre tekintettel a munkáltatónak lehetősége, sőt kötelessége volt a kár megelőzése. Ennek megítélésénél minden olyan objektív tényt és körülményt értékelni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak.

[37] A perbeli esetben nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a károkozás mikor és milyen módon történt. Vélelmezhetően arra akkor került sor, amikor a felperes pihenőidejét a tehergépjármű vezetőfülkéjében pihenéssel töltötte. Az nem volt vitatott, hogy a gépjármű az alperes tulajdonában állt, az a felperes által használt munkaeszköz volt. A munkáltató utasítása alapján a felperes azon nyersbőrt szállított.

[38] Általánosan ismert tény, de a szakértői vélemény is megerősítette, hogy „az állati termékből kiáramló illatanyagok vonzó hatással bírnak a rovarok egyes csoportjaira”, és nyersbőr sózása a rovarfajok nagyrészét csak attól tartja távol, hogy hosszabb ideig

tartózkodjanak és táplálkozzanak a terméken. Ennek megfelelően a munkáltatónak számolnia kellett azzal, hogy a munkaeszközének rakománya körül nagy számú rovar jelenhet meg, melyek akár baktériumok széles körét is hordozhatják.

[39] A felperes az alperes utasításának megfelelő útvonalon közlekedett a tehergépkocsival. Az alperes tudott arról, hogy a felperes pihenőidejét a gépjárműben tölti, külön szállást az út során nem biztosított a számára. Elvárás volt az is a felperessel, mint gépjárművezetővel szemben, hogy közreműködjön a rakomány biztonságos célba juttatásában, az alperes ennek megfelelően elfogadta azt a felperesi magatartást, hogy az éjszakai pihenés céljából a tehergépkocsi vezetőfülkéjét vegye igénybe.

[40] Ezért nem volt jelentősége annak a ténynek, hogy a megbetegedést okozó, vélelmezhető rovarcsípés a felperest pihenőidejében érte, hiszen az, hogy a felperes a rakomány közelében maradjon ebben az időszakban, a munkáltató érdekét is szolgálta. E körülmény alakítására a munkáltatónak ráhatása volt, előírhatta volna azt is, hogy a felperes pihenőidejét egyéb szálláshelyen töltse, kötelezhette volna arra, hogy abban az időszakban, amikor nem éber és nagyobb az esélye annak, hogy nem tudja elhárítani a rakomány körül megjelenő rovarok csípését, legyen távol a gépjárműtől. A munkáltató ellenőrzési köre így nemcsak a beosztás szerinti munkaidő, hanem a pihenőidő alatt is kiterjedt a teljes gépjárműre.

[41] Alaptalanul kifogásolta az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében, hogy a KMK vélemény II.1. és 2. pontjában kifejtettek szerint a közlekedéssel összefüggő körülmények általában nem tartoznak a munkáltató ellenőrzési körébe. A perbeli esetben a károkozás nem a közlekedéssel függött össze, a felperest pihenő idejében érte a károkozó esemény, amikor a gépjárművel nem közlekedett, a munkáltatónak pedig ráhatása, befolyásolási lehetősége lehetett volna a kár megelőzésére.

[42] Mindezek alapján indokolatlanul jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy a felperest ért kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. A káresemény a munkáltató ellenőrzési körén belül történt, így csupán abban az esetben mentesülhetett volna a munkáltató a kártérítési felelősség alól, amennyiben azt bizonyította volna, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. Erre vonatkozó adat nem merült fel a peres eljárás során, így az alperes a felperesnek okozott kárért fennálló felelőssége alól nem tudta kimenteni magát.

[43] Helytállóan állította az alperes, hogy a Kúria Mfv.II.10.596/2012/4., illetve Mfv.I.10.643/2013/7. számú döntése a perben nem bírt relevanciával, mivel e két határozat nem a hatályos munka törvénykönyve rendelkezései alapján született és ezen ügyekben az eljáró bíróságok azt vizsgálták, hogy károkozás a munkáltató működési körén belül történt-e vagy sem.

[44] Ha a kár a munkáltató ellenőrzési körén belül eső körülmény miatt következett be, a munkáltató a kártérítési felelőssége alól csak abban az esetben mentesülhet, ha a kárt kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta (KMK vélemény 2. pont). Az ellenőrzési körön kívül eső okból bekövetkezett kár megtérítése alóli mentesüléshez az vezethet, ha a munkáltató bizonyítja a törvényben megjelölt három együttes feltétel

megvalósulását. Ebből az is következik, hogyha a kárt a munkáltató ellenőrzési körébe eső körülmény okozta, a törvényben előírt további feltételeket nem kell vizsgálni, azoknak a munkáltató kártérítési felelőssége szempontjából nincs jelentősége. Erre figyelemmel a Kúria nem vizsgálta a feleknek az e körben kifejtett további érveit.

[45] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek az alperes kártérítési felelősségének jogalapjára vonatkozó elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az Mt. 166. §-a (1) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek okozott kárért.

[46] A másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontjára figyelemmel nem vizsgálta a fellebbezés azon részét, melyben az alperes a munkavállaló vétkes közrehatására, illetve kárenyhítési kötelezettsége megsértésére hivatkozott. Ugyancsak értékelni kell azt a körülményt is, ha a munkáltató bizonyítja, hogy a kár bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, s az alperes kártérítési felelősségének megállapítása mellett a fellebbezés el nem bírált részének vizsgálatára utasította a másodfokú bíróságot.

Záró rész

[47] A régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét, melynek mértékét az áfával növelten a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A jogalap tekintetében pervesztes alperes illetékfizetési kötelezettsége a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul. Ennek mértékét a Kúria az Itv. 50. § (1) és 50. § (3) bekezdése alapján állapította meg.

[48] A Kúria tájékoztatja az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 2023. január 1-től hatályos 78. § (4) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) - e) pont alapján, hogy

- az illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illeték bevételi számlájára kell megfizetnie,

- az illeték megfizetése a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé,

- a megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a kúriai ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[50] A közbenső ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e pontja szerint felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2023. október 4.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró